

Redacția, Administrația și
Tipografia:
BRAȘOV, piața mare Nr. 22.
Scrisori nerascote nu se pri-
mesec, Manuscrisuri nu se re-
trimite!

Biroaurile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primesc în Viena:
Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler
(Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois
Berni, M. Dukes, A. Oppelt, J. Dan-
enberg; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mares, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Droube; în Ham-
burg: A. Steiner.

Prețul inserțiilor: o seriă
garmondă pe o coloană 8 cr.
și 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tariful și învoielă.
Reclame pe pagina III-a o se-
ria 10 cr. v. a. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL II

„Gazeta”iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 franci, pe trei luni
10 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la dd. colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
la administrația, piața mare
Nr. 22, etagiul I.: pe un an
10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei
luni 2 fl. 50 cr. Cu dusul în
casă: Pe un an 12 fl., pe
șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
Ună exemplară 5 cr. v. a. sau
15 bani.
Atât abonamentele cât și
inserțiile sunt a se plăti
înainte.

Nr. 14.

Brașov, Joi, 21 Ianuarie (2 Februarie)

1888.

Jubilaeul de 50 de ani

al
„GAZETEI TRANSILVANIEI”.

Ploesci, 18 Ianuarie 1888.

Felicităz jubileul de 50 de
ani al „Gazetei Transilvaniei.”

Veniamin Popescu.

Archimandrită Macedo-Român
și membru al bisericii române.

Gherla, 8 Ianuarie 1888.

Vă potestă în viitor, pe
lângă sănătate, curagiul din tre-
cut manifestat în apărarea drep-
turilor noastre mai rămase, — și mai
bun, mai concret succes, vreu
se dicit rezultat.

V. Gr. Borgovan, profesor.

Teușii de sus, cot. Sătmăr, Ian. 1888.

La ziua memorabilă atât pen-
tru întreaga noastră națiune, cât
și pentru D-vostre în deosebii, vă
doresc mulți și fericiți ani, ca
să puteți conduce nava națională
la portul dorit.

Ión Costin, preot gr. cat.

Teușii, 5 Ianuarie 1888.

Permiteți-mi ca și eu cu această
ocasiune să vă exprim din adên-
cul inimei mele cel mai sincer
devotament pentru bărbătesca
apărare a cauzei naționale în co-
lonele „Gazetei”.

Rog pe Atotputernicul Dum-
neșeu să vă lungească ani feri-
ciți spre a putea și de aci încolo
lupta cu curagiul bărbătesc de
până aci, până când Atotputerni-
cul ne va ajuta a ajunge și noi
o sorțe mai dreptă, mai demnă și
mai bună ca cea de astăzi.

Stefan Crișan.

Bucureșii, 1 Ianuarie 1888.

Să trăiescă „Gazeta Transil-
vaniei”, simbolul de unitate cul-
turală!

C. C. Dobrescu.

Teușii, 13 Ianuarie 1888.

O intimă felicitare întemeiato-
rilor și continuatorilor la ser-
barea jubilară a „Gazetei Tran-
silvaniei”.

Gregoriu Serbu, preot.

Năședii, 6 Ianuarie 1888.

Dee Dumneșeu, ca luminăto-
rul nostru diar „Gazeta Tran-
silvaniei” să își potă implini sfânta
chiâmăre și de aci înainte întru
mulți, mulți seculi, așa precum
și-a implinit-o în jumătatea de se-
culu ce o încheia acuma, îi do-
resce din inimă

George Belteag.

Er. Hatvan, cot. Selagiu, Ian. 1888.

Din incidentul festivității ju-
bileului de 50 de ani al „Gaze-
tei Transilvaniei” vă rog să pri-
miți felicitările abonatului:

Vasilu Patcașiu, preot.

Voila, 12 Ianuarie 1888.

Vă doresc un nou fericiți
cu ocasiunea jubileului de 50 de
ani al „Gazetei Transilvaniei”.

Trăiescă la mulți și fericiți
ani bravii anteluptători naționali!

Georgiu Dobrin, dirig. scolar.

Buttyin, cot. Arad, 28 Ian. 1888.

Cele mai splendide succese pe
viitor doresc „Gazetei Transil-
vaniei”.

I. Ilica, invetator.

Vlăcoșetz, cot. Timiș, Ian. 1888.

Cu ocasiunea jubileului de 50
de ani al „Gazetei Transilva-
niei”, dicit și eu să vieze încă
mulți ani această prețuită fôia ro-
mână națională.

Gregoriu Palciu, invetator.

Brașov, 20 Ianuarie 1888.

Cel ce va scrie odată istoria con-
temporană a patriei noastre va trebui
negreșit să înregistreze între cele
mai de frunte capitole și unul, care
va purta titlul: *Terorisarea Bla-
șiului* și care va fi bogat de da-
tele cele mai caracteristice ale
epocii absolutismului parlamentar
maghiar.

Blașiul cu școlele lui, cu gim-
nasiul și cu internatul lui, cu
preparandia și facultatea lui teo-
logică, cu metropolia și preoțimea
lui cea înaltă și alesă, este și ră-
mâne un centru de cultură ro-
mână în Ardel. Și ori cât de
multă silință și-ar da Metropoli-
tul de acolo, împreună cu toți
cei ce-l încungiu, de a evita și
cel mai mic conflict cu omeni
stăpânirii, prin precauțiune și mo-
derare, aceștia nu și pot stempă-
nici pe un moment ura lor
sălbatică, care le șoptesce, că esi-
tența Blașiului, așa cum este el
astăzi, stă în cale planurilor de
distrugere și de nimicire a națio-
nalității române, ce le urzesc și
le urmăresc ei neconștienți, fiind
că acest orașel este un izvor
de răspândire și de întărire a cul-
turei române.

S'a totu dicit și se susține și
astăzi, mai ales în tabăra adver-
sarilor neamului nostru, că o-
menii stăpânirii de aceea au luat
Blașiul așa la ochi, fiindcă are
un trecut, are tradiții, are o
istorie, care nu numai că nu se
pote împăca cu aspirațiunile su-
prematiste ungurești, der ilu pre-
sentază tocmai din contră ca un
cuib al aspirațiilor româ-
nesci. Se asigură mai departe, că
Ungurii dela putere nu-i pot uita
nicidecum Blașiul, că el a su-
ferit la 1848 ca pe câmpul lui
să și dea mâna Lemeni cu Șaguna
și Bărnuț cu Iancu și să pro-
clame împreună libertatea și in-
dependența națiunii române.

Tote aceste pot fi nise re-
miniscențe istorice foarte supărătoare
pentru teroriștii dela putere, der
nimeni nu le va mai crede ađi, că
ura lor contra Blașiului se derivă
numai din aceste reminiscențe. Vă-
duraș nu numai o singură dată
cum puternicii țilei din Pesta sciu
să facă uitare reminiscențe neplă-
cute mult mai grave și mai în-
temeiate, ca cele ce li le pote re-
suscita Blașiul. Fost-au capabil
să uite chiar și spânzuratorele ce
li s'au redicat la 1849 de cătră
„tirani austriaci”, cu cari își strâng
mâinile astăzi în cea mai bună în-
țelegere, de ce se nu potă uita
marea adunare română de pe câm-
pul libertății, ce a fost inspec-
tată de comisari unguri, cari nu
sciau cum se laude îndestul ordi-
nea și liniștea ce a domnit în
timpul cât a durat?

În adevăr, nu mișcarea de pe
„Câmpu libertății” îi dore așa de
mult pe teroriștii noștri. Decă
ar fi numai acesta cauza mâniei
lor, n'ar fi nimic mai ușor pen-
tru ei decât a lua măsură să nu
se mai repeteze un asemenea spec-
tacul, recunoscând Românilor
libertatea și egala îndreptărire na-
țională, ce au pretins-o la 1848.

Der alta îi dore pe ei. Din
școlele Blașiului ies pe fiecare
an sute de tineri români, cari
primesc acolo o creștere atât de
„sucită”, încât nu mai scie
ce se începă cu ei d-nii Tisza și
Trefort după ce au intrat în
viața practică, căci în loc de a
deveni material bun pentru sco-
purile „Kulturgyletiste”, țin mor-
țiș la limba și la naționalitatea
lor.

În zadar se muncesc cei ce
stau în fruntea Blașiului de a po-
toli urgia, ce o întâmpină aproape
zilnic din partea Trefortianilor.
Moderațiunea și devoțiunea, ce-o
documentează ei în raporturile cu
puternicii țilei, se interpretă cel
mult ca slăbiciune sau temere și
jocul de-a mâța cu șorecele se
incepe din nou, câte un mo-
ment ilu mai lasă slobod spre
al prinde erăși în ghiare, când
cu gândul nu gândesce.

Tote ca tote, der de un timp
încece uneltirile adversarilor con-
tra Blașiului au luat nise dimen-
siuni atât de îngrijitoare și peri-
culoșe, încât astăzi ar însemna a
comite un atentat asupra esi-
tenței noastre naționale, decă nu
am redica vocea noastră contra lor.
Cea mai nouă încercare de a
susținea și terorisă Blașiul se
face în numărul din urmă al
fôiei guvernamentale „Kolozsvar”,
Ar fi ridiculă această încercare,
decă nu s'ar sēmți cale de-o postă
intențiunea ei răutăcioșă și duș-
mănoșă.

După ce face amintire de
„campu libertății” și după ce
spune, că în adevăr Blașiul de
astăzi „nu mai este tocmai ceea
ce a fost”, der totuși nu se portă
așa cum doresc și pretind Kul-
turgyletistii, fôia guvernamentală
maghiară comunică cetitorilor ei
o „grozavă demonstrațiune” con-
tra Maghiarilor, ce s'ar fi să-
vârșit în Blașiu cu ocasiunea
unui balu „maghiar”, ce l'au
arangiat acolo solgăbirul cu
notarul și cu oficialul dela te-
legraf în folosul Kulturgyle-
tului.

S'au vedut, — dice raportorul
lui „Kolozsvar” — în noștea aceea
— aproape de birtul unde săltau
Kulturgyletistii — s'au vedut
fălfăind în acea teribilă noște stin-
darde tricolore române, „cari sunt
oprite de lege”.

Acăsta i-a fost de ajuns fôiei
guvernamentale ca să amenințe și
să terorisze din nou pe Blașienii,
cerend să facă din Blașiu și
un centru kulturgyletist.

Noi nu scim ce s'a petrecut
și de aceea vom vorbi după ce
vom primi informații esacte.

Ne mărginim deocamdată a
constata, că Kulturgyletistii au

vedut în timpul de noște, fălfăind
steguri românesce în Blașiu, și fi-
ind-că balul maghiar s'a dat
în 28 Ianuarie a. c., ei au vedut
acești teribili spectaculi tocmai
pe timpul când se petrecea fe-
nomenul întunecimei de lună.

„Demonstrațiune anti-maghiară.”

Sub titlul acesta scrie „Ko-
lozsvar” următorul articol:

Lângă Blașiu se află „Câmpul li-
bertății”, de unde s'a pornit în 1848
mișcarea ce a dat naștere la revolu-
țiune.

Din astă causă de numele Blașiului
sunt legate triste reminiscențe. Și deși
în timpul din urmă totu mai puțină
causă avem de a prestipune, că acest
opid dezvoltat ar fi un cuib de
frunte al agitatorilor români (precum
în realitate a fost), totuși manifestați-
unile anti-maghiare, ce se fac din când
în când acolo, ne ating cu mult mai
neplăcut, ca manifestațiunile ce se fac
în Sibiu ori în Brașov.

Fôiei noastre i se telegrafiază dela
Blașiu, că Sămbătă, în 28 l. c., s'a ți-
nut balul Maghiarilor de acolo. Totu
în aceea seră Români arborară în bat-
jocură, în apropierea localității unde era
balul, stindarde așa de naționale ro-
mânesce a căror întrebunțare este o-
prită prin lege.

Ni-ar păre forte rău, decă această
nematură demonstrațiune ar trebui să o
privim ca semn al relațiilor dușmă-
noșe dintre elementul român și ma-
ghiar din Blașiu.

Credem că Maghiarii nici pe tere-
nului social n'au dat nici un pretest
la acăsta. Și presupunem, că și între
Români puțină răutăcioșie vor fi, cari
s'și afle plăcere în a strica liniștea in-
ternă a celui opid cu certuri de na-
ționalitate.

Autoritățile au dispus să se ia jos
imediat stindardele oprite și au pornit
ceretare contra demonstrațiilor.

Blașiul prin pozițiunea sa dispune
de tote condițiunile, spre a pute deveni
în privința economică și pote și indus-
trială un centru al celui ținut bine-
cuvântat.

Spre acăsta să nisuescă de o potrivă
Maghiarii și Români. Și Români mai
moderați să facă imposibil, ca ultraștii
cu sânge revoluționar să provoce acolo
neliniște și desbinări, spre paguba inte-
reselor publice și private.

Demonstrații de Sămbătă s'și pri-
mescă pedepșa. Români și Maghiarii
însă să nisuescă în unire, ca să dispară
neplăcerea iscată din demonstrațiune și
să nu lase a se repeta asemenea casuri.

Atăta este observațiunea noastră la
demonstrațiunea din Blașiu.

Din dieta ungară.

În cursul desbaterii bugetului,
au mai vorbit în destinația să-
sescă, adusă în desbatere de de-
putatul sas Meltz, următorii de-
putați:

Iuliu Györfy dice, că Meltz a aco-
perit adevărul obiectiv cu un în-
necă misterios. Sasii au lucrat în
prima linie pentru ei înșiși și numai în
a doua linie pentru stat, care li-a răs-
plătit aceste merite, pentru ridicarea e-
conomiei populare și a culturei — der

mai multă a lor — dându-le și menținându-le privilegiu. Cu totă această situație favorabilă, vină acum Sasii ardeleni cu plângeri înaintea dietei propunându-i să se învoiescă cu ei și arătându chiar și prețul învoelii. Așa e o îndrăznită ignorare a ființei și dreptului de stat unghuresc. Se plâng că statul vrea să-i maghiarizeze. Ei bine, decât statul unghuresc le oferă Sasilor ocaziune a-și însuși limba unghurescă, pentru ca să poată ocupa o poziție corespunzătoare, pentru asta n'au decât să ne mulțămescă. Și exemplul deputatului Meltzl dovedește, că se poate învăța limba unghurescă, dăr că cu toate acestea nu se poate maghiariza. — Deputatul Meltzl amenință, că Sasii se vor întorcer de către Unguri și se vor alătura unui alt element, decât nu se vor satisface dorințele lor; ar face însă mai bun serviciu conaționalității săi, decât i-ar îndemna să alătura naționalității unghuresce, care a oferit și va oferi Sasilor garanția bunei lor stări. Deputatul Meltzl s'a făcut vinovat și de imoralitate politică, oferind voturile Sasilor ardeleni oricărui guvern, care e dispus a împlini dorințele lor. Guvernul unghuresc n'a fost niciodată avisat la astfel de mercenari politici și nici în viitor nu va fi.

Ii place deputatului sas dăscălirea și insultele deputatului unghuresc? Dăr să vedem ce dăscălirea deputatului unghuresc?

Iuliu Horvath se alătură la cele ce le-a răspuns ministru-președinte deputatului Meltzl. Ce privește punctul de vedere al Ungurilor ardeleni, continuă Horvath, a dăscălirea deputatului sas că interesul Ungariei și prosperitatea Sasilor cer deopotrivă o înțelegere între Unguri și Sasii. Vorbitorul se bucură de această declarație; dăr îl face atent pe Meltzl, că de ani totă bucură această Ungurii, dăr Sasii au rămas surzi. A mai dăscălirea Meltzl, că atitudinea Ungurilor contra Sasilor îi împinge pe aceștia în brațele elementelor dușmane Ungurilor. Față cu acesta oratorului amintesc, că adeseori Sasii au fost găsiți de partea acelora, cari au luptat contra Ungariei. Se miră vorbitorul că Sasii se simt neliniștiți prin existența Kulturgyletului unghuresc ardelen. Cu cele vr'o 200 mii fi. (vorba Țiganului cu suta de lupi. — Red.), de cari dispune această reuniune, nu va pute nimici vechile întocmiri culturale ale Sasilor create cu milioane de fi. Afară de asta, Ungurii știu foarte bine, că întocmirile culturale ale Sasilor sunt totă așa în interesul elementului maghiar ca și al celui unghuresc. Ca Meltzl de altmintearea a vorbit și Zay și Baussnern, i-am ascultat cu atenție și am aprepiaș dorințele lor. Dăr cerurile, care predomină pe Sasii, vor escomunica pe Meltzl, precum au escomunicat pe Zay și Baussnern.

Ignatz Helfy dăscălirea: Dăc e adevărat, că Sasii au simțiminte patriotice, atunci să ștergă pentru totdeauna din lexiconul politic expresiunea „cestiune săsescă“, și să fiă sigur, că orice dreptă plângere, ori de unde ar veni, în dieta unghurescă totdeauna va fi aprepiaș.

Dovadă pașaniile lui Mocsary, care a luat în apărare aceste drepte plângeri.

Morala fabelii e: faceți-vă Sasilor unghuri, și atunci nu veți mai ave de ce să vă plângeți, atunci: rămasă bună cestiune săsescă!

In asemenea împrejurări e stranie și curioasă atitudinea deputatilor naționali sasi, la votarea bugetului.

SCRILE DILEI.

Noul președinte al camerei magnatilor este br. Nicolae Vay în vârstă de 86 ani. A fost viceșpan, septemvir, consilier secret și în anul 1848 păzitor al coronei!!! La revoluție luă parte ca organizator al insurrecției ardelen contra trupelor împărătesce. După revoluție fu condamnat la închisore. Mai târziu ajunse cancelar al Curții; fu fișpan. In biserica reformată de dincolo și dincoc de Tisa fu jude la senat, curatorul suprem, președinte de sinod.

Kulturgyletul ardelen a oferit districtului bisericesc reformat din Transilvania ajutorul său, dăr acesta, din cauza unor îngrijiri formale și din considerație pentru autonomia sa, deocamdată nu l'a primit. Kulturgyletul se obligă a pune la dispoziție bisericești reformate pentru îmbunătățirea lefurilor preoțesci și învățatoresci mai slabe, în timp de 32 ani, 1400 fi. pe an; mai departe pentru alte asemenea scopuri în timp de 10 ani încă 1045 fi. pe an, apoi pentru sprijinirea a 5 biseric 205 fi. pe an și în fine donațiuni pentru școle 4900 fi. pe anul 1888.

Va să dăscălirea înșis Ungurii se tem de darurile Danailor dela Kulturgylet.

Ministerul român de răboiu adună din țără mostre de dimi și de pânză țărănescă, cu note de cantitatea ce se găsește și de prețul cu care se poate cumpăra, pentru trebuințele armatei. Măsura are de scop încurajarea industriei indigene.

Cetim în „Românul“: „O școlă serbo-slavă s'a înființat în Severin. D. ministru de instrucție i-a dat aprobarea. Societatea serbo-slavă constituită a făcut numeroase cheltuieli pentru această școlă.“

Față cu această scire, ce calificație merită faptul despotismului guvern ser-

besc, că nu permite școlă românescă în Serbia, măcar că aproape a treia parte din populația Serbiei e neaoșă românescă?

Restanțele de dare în comitatul Bistrița-Năsăud pentru anul 1887 se ridică la 14.000 fi., cu 3291 fi. mai puțin ca în anul trecut.

In Bucuresc a apărut un diar cu numele „Macedonia“, având menirea a apăra interesele Românilor macedonen. Diarul apare parte în dialectul dunărean, parte în cel macedonen.

Ii dorim cel mai splendid succes, pe lângă o lungă viață.

Frigul în Bistrița și jură face dese jertfe. O țărancă fu găsită înghețată în tărul de vite din Bistrița. Pe drumul dela Maier la Rodna-veche a fost găsită înghețată un țăranc.

Din Lugoș se telegrafiază, că păzitorul-pădurar Trăilă Ardeleanu a fost omorât de George Torna și Vasile Babșa din Hezerești, cari, fiind surprinși luând lemne din pădure, fuseseră provocați de pădurar să descarce lemnele de pe săni și să i urmeze la autoritatea competentă.

DISCURS,

ținut de Arhimandritul Miron M. Calinescu, vice-președintele Societății pentru cultura și literatura română în Bucovina, la deschiderea Adunării generale extraordinare, în 20 Octomvre (1 Noemvre) 1887, după săvârșirea sântirii noului edificiu al „Societății“.

(Urmaș și fine.)

Astfel credeau cei vechi, și astă credință le inspira acel simț național atât de viu și puternic, acel intusiasm patriotic atât de sublim, carele devenind sorginta virtuților celor mai mari, făc pe Elini și pe Romani a se ridica mai pe sus de toate popoarele antichității; îi făc, că ei prin cultură și prin putere cuprinsă lumea totă; încât astăzi, după mii de ani, admirându-i, ne aflăm ore-și cum sub stăpânirea lor, sub înfrurirea spiritului, a culturi lor, pe a căreia temelie am dădit pe a noastră. Și ei erau păgân, lipsiți de lumina mântuitoare a creștinismului. Pe timpul lor n'a existat nici instrucție publică, care e o instituție a timpului nou. Cum dără ne-am pute esplica fenomenul atât de admirabil, că ei cu toate aceste lipse și neajunsuri deveniră popoarele cele mai gloriose, cele mai virtuose ale lumii vechi. La care lumină își aprinseră ei spiritul și-și încălziră ei inima, încât deveniră rivitori pentru gloria cea mai frumoasă, pentru aceea de a străluci prin cultura științei și a artelor.

Acea lumină, acea școlă mare nu era alta, decât amorea către poporul său, simțul național atât de viu și înfăcărât, prin care ei s'au ilustrat

pentru totă eternitatea, și vor servi până la finitul generațiilor tuturor acestora de exemplu, escitându inimile cele generose la imitare.

Dăr nu numai cei vechi credeau astfel, ci și cei noi. De exemplu ne pot servi Francesii și Germanii. Celebrul Herder dăscălirea, că patriotismul și cultura sunt strins legate și formază ambele poluri, între cari se mișcă totă dezvoltarea etică a omenimei. Eră un contemporeu ilustru din Francia dăscălirea: „Amorea către omenime, care nu se rădă pe patriotism, așa dără pe amorea către națiunea sa, nu e decât o iluziune, și cei ce se laudă a iubi totă lumea, o fac numai spre justificare, că nu iubesc pe nimenea“.

Patriotismul însă nu-l pricepem noi ca cei neculți, noi nu-l restringem asemenea celor sălbatici la țără, la pământul locului natal; ci noi îl estindem la totă „moșia strămoșescă“, la toate bunurile materiale și spirituale, ce ne-au lăsat ei în moștenire, la pământ și la popor, la tradiție și dătin, la istorie și virtuți, la credință și limbă. Toate acestea ne sunt și ne vor rămâne de-a pururea scumpe, de-a pururea sante. Acestea a le iubi mai pe sus de toate, mai pe sus de viață, a le păstra și a le desvolta, a spori necontenit atât cele materiale cât și cele morale: acesta este patriotismul adevărat.

Acest patriotism, așa înțeles, nu ne împedă însă e trăi aici în vechia noastră patrie în bună pace și amicie și cu cei ce nu sunt de o seminție cu noi; de ore ce căutând și susținând noi dreptul nostru, nu putem și nici nu vom să vătămăm pe ore-și cineva.

Patriotismul nostru, astfel înțeles, nu ne împedă dec, ca să conlucram cu ei în bună înțelegere spre scopurile comune ale țerei și ale monarhiei, — ca să-i întimpinăm pe ei cu simpatie compatriotică, — ca să le arătăm totă bunăvoință, ținându-ne strins de cuvintele apostolului Paul: „Deci dără până când avem timp, să facem bine către toți, și mai veros către cei ai noștri de o credință.“

Așa de vom crede, acestea de vom face, ferice va fi de noi!

Eră mai ales una să ne zacă totă la inimă, și anume, ca cu ardore să ne îngrijim de limba noastră, talismanul naționalității noastre!

Ori unde și ori când, eră mai cu semă în sinul familiei, să nu ne lipsim de versul ei dulce. De ea să ne folosim în viața noastră privată, cât și cea publică. Și atunci să fim siguri, că am făcut pasul cel mai mare pentru emanciparea și egala îndreptărire a limbei noastre. Numai atunci va fi respectată limba noastră și de alții, când vor vedea ei, că noi o respectăm, o iubim și nu ne putem încungiura fără de dănsa. Numai când noi înși-ne ne vom susține, ne vom onora limba noastră.

„FOILETONUL GAZ. TRANS.“

(1)

DUMNEDEU E TATALU TUTURORU.

Novelă.

Totă familia pare că dorme încă; nici o rață de sore nu se arată, nu dă semn, că se apropie dimineța, și totuși tatăl familiei e deșteptat, se ridică încet din pat, aprinde lumina și începe a se îmbrăca, pășind în degete, ca nu cumva să deștepte din somn pe soția și mama, și pe fetițele cari durmeau fără grije.

Afară era un vifor îngrozitor, de ale cărui urlete omul se cutremura.

Era ziua de 1 Martie.

Tatalu era stăpânit de un cuget de totu trist, un cuget ca un paiangen negru pe perețele celu alb.

„Oare pentru ce e sorcea acesta atât de vitreg?“ se întreba pe sine. „Pe când unii se pot odihni după plac, alții pe un astfel de timp sunt siliți să se părăsesc oada cea caldă și să se deparțeze prin întunerecul adănc.“

Pentru ce nu pote ore și el să rămână până dimineța, ca atunci să dăscălirea rugăciunile obișnuite împreună cu fetițele către Prea bunul Dumnezeu?

Dăr precum paiangenul numai câte-va momente umblă pe pâră și apoi er se retrage în unghiul celu întunecat, așa și inima părintelui încă numai puține momente se ocupă cu astfel de cugete, după aceea er se mângăia cu aceea, că toate sunt bune, cum le-a dat Dumnezeu.

Intr'aceea se îmbrăcă de drum, eș afară și porunci visitului să înhame caii la trăsura.

Deși numai în degete pășia, deschidându și închidându ușa cu cea mai mare grije, cu toate acestea nevastă-sa se deșteptă, parcă înțelese că bunul ei soț voește să plece de-acasă.

— Dragă, — dăscălirea ea — nu cumva vrei să călătorești unde-va?

— Da, scumpa mea, mă duc la munte să vedă de plute, căci s'a pornit ghața și acuma trebuie folosită apa. — Dăr nici nu ț-am pusă nimica

de mâncare pe drum, aseră n'ai spusă nimica.

— Nici eu n'am soțit aseră, că mă voi duce, ci numai după ce mă culcasem a venit un lucrător, spunându-mi că plutele sunt gata de pornire. Rămăi draga mea numai în așternut, — dăscălirea el, când observă, că ea vrea să se școlă. — Rămăiu, — continuă el, căci servitorea imi va pune cele de lipsă pe drum; știu bine, că nici aseră nu te simțai bine.

— Cum să las eu, ca alții să te pregătescă cele de lipsă de drum?! — dăscălirea ea și încep să se îmbrace.

— Nu te scula, decât mă iubești, — o rugă el, — sunt numai 4 ore de dimineță, este mult încă până ce se vor ivi zorile.

— Dăc nu vrei cu nici un preț să mă școl, fiă, îți voi împlini dorința, dăr cu o condiție.

— Te ascultă bucuros, scumpa mea, spune numai ce ai dori dela mine?

— Să nu te duc acuma, pe timpul acesta la munte, rămăi până dimineță.

— Nu pot, ângerul meu, nu pot rămâne, ar trece lucrul fără mine; trebuie să mă ngrijesc de transportarea pluteilor, — se dăcă s'or pute vinde plutele acolo în loc, căci, precum am înțeles, au venit mulți neguțatori...

— Dăr ști tu că baronul nu s'ar mânia, pentru că ai rămâne până dimineță? — îl înterupse ea.

— Știu eu destul de bine acesta, dăr pentru ce să rămân fără nici o cauză? Apoi ști tu, că baronul tocmai pentru aceea are așa mare încredere în mine, pentru că eu totdeauna mi-am vădit de lucru, nespun de nime. Știu tu bine cât de sfântă este înaintea mea datorința.

Tocmai când vorbeau aceste, intră servitorea cu lucrurile de lipsă împachetate.

— Am pusă trei pân — dăscălirea, — destule vor fi ore?

— Destule vor fi și numai două, — răspunse stăpânul, — căci nu cred să rămân mai multă de trei zile acolo.

— Sunt înhamați caii, Domnule — strigă visitul de-afară dela ferăstră.

tră, interesele noastre naționale, numai atunci vom putea pretinde cu dreptul cuvântul dela alții, ca și ei să ni le respecte.

Au trecut, domnilor și fraților, timpurile cele patriarhale, când cei mari gândeau pentru cei mai mici, când cei puțini se îngrijau pentru cei mulți. Libertatea a trezit mințile din somn, a desmormit inimile și a deșteptat în noi conștiința îndatoririlor și a drepților noastre. Fia-care din noi simțese astăzi adencu legea nestrămutabilă a ordinei vieții morale: că poporul, care nu înainteză în cultură, ăce la pământ, spre a fi călcat în picioare de cei ce alergă înainte și trecu peste el.

Cultura, și anume cultura națională este și scopul binecuvântat al „Societății” noastre. Spre acest scop salvator ne-am unit noi. Decă să lucrăm cu toții în bună înțelegere și în armonie frățescă pentru acest scop, ce ni l-am propus de bună voie, îndemnați numai de simțămintele noastre. Să ne înținem puterile noastre toți cei de o credință și de o limbă, ca să ne împlinim sânta noastră datorință către bunul și deșteptul nostru popor. Toți cum suntem să ne dăm mâna de ajutor, ca să sporim și să înaintăm cultura și literatura națiunii noastre; căci în „Societatea” noastră, această „republica literarum,” cum o numi învâțatul Br. Eudoxiu Hurmuzachi, repausatul căpitan al țării, suntem toți de-asecene, și numai acela se va distinge, carele mai mult și va lucra și bine va merita înaintea ei. Cu toții dera să ne încordăm puterile noastre, să rivalisăm în emulațiune nobilă, și să fim siguri, că atunci, dera numai atunci, și „Societatea” noastră va străbate prin toate obstacolele, va înainta mereu și va lucra cu succes pentru scopurile ei culturale. Atunci „Societatea” va satisface chiamării sale, va dobândi ajutorul Celui de sus, va merita binecuvântările urmașilor noștri.

Căci cred, că urmașii noștri, fiind drepți, vor ține sēmă de statornicia zelului nostru. Ei vor țice, judecând imparțial, că dera mijlocele materiale ale „Societății”, cele mărginite, nu ni-au concesut a da lucrărilor „Societății” acelașor și acea estindere, precum ni-a fost dorința și nisuința, totuși prin înființarea însăși a Societății, prin susținerea și întărirea ei am dat intereselor spirituale ale Românilor din Bucovina o însemnată, — am insuflat în cugetele române o nouă viață intelectuală, — am îndreptat lucrările bărbaților inteligenți spre un țel comun, adică al culturii naționale, — am deșteptat și în inimile fragede și generose ale damelor cele mai nobile simpatii pentru scopurile și lucrările „Societății”, — am dat cu un cuvânt „Societății” o vață în țară, o autoritate morală. Și acesta a fost cu puțință a se face numai, pentru că am împreunat în Societate totă flăoarea poporului

— Bine Ioane, vino și mi du pușca și pachetul acesta în trăsura.
— Dera bine, draga mea, nici nu mă nâncă nimica aici acasă? — îl întrebă nevasta.
— Așa de dimințea cine ar putea mânca?
Cu aceste vorbe el sărută atât pe soția sa cât și pe fetițe, care dormeau îmbrățisate, ca niște ângerași.
— Dămne! Nici până afară să nu te poți petrece! — suspină ea. — Pentru ce nu m'ai lăsat să mă scol? Numai de nu ți-s'ar întâmpla vre-unu rău! — țice ea cuprinsă de o presimțire ce o neliniștea.
— Ce ț trecu prin minte astfel de lucruri? Dera nu pentru ântăiaș dată călătorești pe drumul acesta! Dormi numai în pace! Dumnețu cu ține!
— Să mergi cu bine! — țice ea, uitându-se pe ferestră în întunecut și ascultând, când va pleca trăsura.
Nu multu trebui să asculte și trăsura porni, pörta se închise, apoi totul se liniști ărași. (Va urma.)

român din Bucovina, pre toți bărbații cei mai culți, mai inteligenți, mai binecuvetători, mai generoși, — amici ai luminii, ai progresului național și ai bune stări a poporului nostru.

Mila Domnului fia dera cu noi! Bunul Dumnețu, sub ală căruia scutu și-a pus „Societatea” lucrările sale, privescă cu îndurare la mântuitorile ei scopuri și reverse asupra ei binecuvetarea sa, apărăndu-o și ajutându-o și de acum înainte.

Era Maiestății Sale, preamăltatului nostru Împerațu, carele întru înțelepciunea și dreptatea Sa, întru deasemene îngrijire pentru toate poporele din marea Sa împerația a binevoitu prea grațiosu a ne incuviința „Societatea” și a ne sancționa statutele ei încă în anul 1864, să-i mulțămim cu credință noastră neclintită și cu supunerea devotată. Celu de sus umbrescă-lu cu puterea sa și prelungească-ianii vieții întru deplina virtute spre binele poporeloru monarchiei.

Trăescă Maiestatea Sa Franciscu Iosif I!

Trăescă Împerațulu nostru!

Trăescă Ducele scumpei noastre Bucovine!

Literatură.

Revista societății „Tinerimea română”, apare odată pe lună în Bucuresc (Strada Schitu Măgurenu Nr. 47); costă pe an 8 lei n., respective 4 fl. pentru Austro-Ungaria. Nr. 12 de pe Decemvre a. tr. cuprinde: Afasia, de C. Manolescu. — Jalea flăcăului (versuri), de N. G. Rădulescu. — Influența fizicului asupra moralului copiilor, de C. Lupu. — Voiam voesc (versuri), de N. G. Rădulescu. — La Mahala (novelă) de N. G. Rădulescu. — Hora dela Bolintinu (versuri), de N. G. Rădulescu. — Cronica științifică. — Sumarul anulului V-lea.

Am primit Catalogul complet al librăriei Frații Șaraga din Iași. Din acest catalog aflăm, că amintita librărie este bogată asortată cu opurile mai ale tuturor autorilor români. Se poate procura de aci unu număr frumos de cărți populare și romanuri românesce, apoi diferite opuri franceze, bucăți pentru musică etc. Pe lângă acestea numita librărie are o bogată colecțiune de portrete de ale bărbaților distinși români, precum și tablouri istorice etc.

Inundările în China.

China suferă cumplit. Prin reversarea rului galben, „Hoang-Ho” s'au inundat peste trei mii orașe și sate. Unu teritoriu de țeci mii mile pătrate este transformat întru unu lac și peste cinci milioane de omeni au căduți victimă popoului. Apröpe a 6-a parte a provinciei Honan, numită „Grădina Chinei”, s'a transformat întru unu mare lac, din care numai ici, colo se ridică câte-unu turnu. Mii de locuitori, mai înainte bogăți, astăzi sunt peritori de föme.

Consilierii împerațului, vrëndu să-ș procure banii trebuincioși pentru repararea, cel puțin în parte, a acestor daune, au propus a se curma în totu imperiul ori-ce cumpărare de arme și munițiuni, de a se plăti trupele cu orez în locu de ban etc. S'a dat ordinu tuturor oștirilor din acele părți a se pune la dispoziția funcționarilor însărcinați cu lucrările de scöpare.

Familia imperială e adencu măhnită de aceste nenorociri. Împerațesei i-a răpit somnul și pofta de mâncare. Ea a rugat pe împerațu să pună la dispoziția guvernului provinciilor inundate 100,000 taeli din cassa sa privată. Împerațulu nu s'a mărginit a ordona ajutoare, elu a ordonat și pedepsirea celor vinovați. Gazeta dela Peking publică în acestă privință următorul rescriptu imperial:

„Am primit dela Tien-fu unu memoriu în care se raporta, că riulu galben s'a reversat la Cen-Cen și a inundat multe comune. În acestu memoriu se cere pedepsirea funcționarilor răspundători, însărcinați cu supraveghierea fluviului. În luna lui Septemvre s'a putut observa la lucrările de apărare fluvială nisce semne care lăsau a se prevedea o catastrofă amenințătoare.

Funcționarii însărcinați cu lucrările fluviiale s'au făcutu vinovați d'ö neiertată neglijență, fiind-că n'au luat la timp măsurile indispensabile de precauțiune și de preservare. Directorul generalu, care ni-a cerut destituirea lor, a propus o penalitate prea ușoră și neproportionată cu culpa lor. Ordonăm dera, ca următorii funcționari să fie distinuți și condamnați a purta „cangue” și a fi espusa la stölpulu de osindă d'a lungulu loculu inundat, adică: sub-prefectu și primarul dela Șang-an, ajutorul departamentulu Ceng-cine, locotenentulu și alu doilea sergentu ai stațiunei la vale de Cang-cine, intendentulu districtulu Kai-knei-cen Iisinu să-i scöță nasturele de onöre dela căciula, ă autoritățile superioare voru chipsui ce altă pedepsă ulterioară să cuvine a i se mai aplica.”

„Cangue” este o scändură grosă și grea c'o gaură la mijlocu prin care se trece capulu delicuentulu, prin alte două găuri mai mici se trecu mânele sale, astfel că totă greutatea lui Cangue apasă pe umerii osänditulu, care nu poate face nici o mișcare. P'acea scändură sigilată cu pecetea tribunalulu s'află scrisu în litere mari crima comisă și câtu timpu trebesce purtată.

Și când te gândesci la solitudinea și măhnirea guvernulu ungurescu pentru inundații Vegei și Timișului, öre se nu admiri pe Chinez?

Petrecerea Brașovechenilor

Duminecă sera, 17 (29) Ianuarie c., s'a arangiatu în sala hotelulu Nr. 1 din locu petrecerea cu danțu a poporulu românescu din Brașovulu vechiu, împreunată cu cântări și declamațiuni. Venitul acestei petreceri, förte bine cercetate, a fostu destinat în favorulu școlariloru seracl din Brașovulu vechiu. În mijloculu poporulu vedurăm petrecându-ș vialu și o parte însemnată din publiculu românescu cărturar al Brașovulu.

Atătu posesiile declamate — mulțimită zelulu d-lor învătători Mușlea și Moianu — cât și bucățile corale, prin stăruința d-lui Sibianu-Gălușcă, au fostu bine studiate, și publiculu a răspătitu cu numeroșe aplause, atătu pe zeloșii arangiatori, cât și pe copii poporulu, cari prin declamașile și cântările lor au înveselitu și îmbucuratu publiculu, vedându-i câtă silință își dau a-ș cultiva mintea și inima în örele libere de munca măntor.

D-lu Sibianu-Gălușcă, a desfătatu förte multu publiculu cu solurile sale pe Cello, ca „Olteneasca” și altele. D-sa mai are meritulu de a fi instruitu gratuit în cântări tinerimea adultă din Brașovulu vechiu, ală cărei coră a executatu förte bine bucățile corale.

După încheierea programei s'a jucat de vr'ö 16 tineri, în costume naționale, „Călușarul și Bătuta” cu țact și ordine förte bună. „Hora”, „Breaza”, „Ardelena”, și alte jocuri românesce, s'au jucat cu multă însuflețire. Frumösa petrecere a durat până cătră țiuă.

S'a putut observa și în acestă sera mari talente în fii poporulu nostru românescu. Păcatu că unele se perd, din cauza vitregorö imprejurarü familiare ori chiar de altă natură.

Teatru în Agriș. Balu mascatu de elită în Brașov.

În comuna Agriș (com. Arad) s'a reprezentat cu ocasiunea sərbătorilor Crăciunulu o piesă teatrală: „Nascerea lui Christos”, prin copii dela scöla elementară. Conducători și dirigenți au fostu d-lu Corneliu Crețu și d-șora Virginia Andreiu, învătători în Agriș. Piesa a fostu predată cu multu succes, ceea ce ne indegetă în destul că d-lu C. Crețu și d-șora V. Andreiu sunt la culmea misiunei lor.

Fia-care scenă a fostu premersă de câte-o colindă cântată în duett de corulu copiilor, — organizat „ad hoc”; scenele au fostu förte bine reprezentate. În joct s'a distinsu Irod și ingerulu vestitoru, asemenea și Maria.

Piesa a fostu reprezentată în două rânduri, în sera primă și a doua de Crăciunu.

Venitul computat de pe amendou șerile este: 48 fl. 36 cr., care sumă este destinată pentru unu scopu filantropicu.

Felicităm pe d-lu C. Crețu și pe d-șora V. Andreiu, și le poțim, să re-

peșcă a face plăcere publiculu și cu alte ocasiuni prin atari reprezentații!

Mercuri în 8 Februarie n. se va da la Redută unu balu mascatu de elită. Damae sunt rugate să apară cu mască, ă Domni în haine negre ori costumați.

Bilete de intrare a 1 fl. și locuri pe galeria a 1 fl. 50 cr. se găscu în depositulu de mobile alu lui Adolf Laskai, Strada Căldărarilor Nr. 526 și sera la cassă. Se voru da bilete numai celor cari arată invitarea. Inceputulu la 8 öre sera.

CONVOCARE.

Statutele „Reuniunii femeiloru române din comitatul Hunedörei”, primindu clausula de aprobare din partea înaltulu ministeriu reg. de interne, comitetulu își ține de a sa datorință a conchiama membrii reuniunei la

adunarea generală

pentru constituirea definitivă a reuniunei, care se va ține Sămbătă, 30 Ianuarie (11 Februarie) 1888, d. a. la 3 öre, în localitatea casinei române din Deva.

Ordinea lucrării:

- 1) deschiderea adunării prin presidiu;
- 2) raportulu comitetulu despre activitatea sa;
- 3) raportulu cassierei despre starea cassei;
- 4) constituirea definitivă a reuniunei;
- 5) propuneri.

Din ședința comitetulu „Reuniunii femeiloru române din comitatul Hunedörei”, ținută la 22 Noemvre (4 Decemvre) 1887.

Dare de sēmă și mulțimită publică.

După petrecere au incurs dela: Ilustritatea sa Victoru Mihali Episcopu 2 fl., Rds. d. Ioan F. Negruțiu canonicu 2 fl., Ioan P. Papiriu prot. 1 fl., Ioan Lemeni 1 fl., Vasiliu Maioru v. prot. 2 fl., Vasiliu Căpăleanu 1 fl., Georgiu Dănilă 1 fl., Cheresdi Filipu 1 fl., la olaltă 11 fl. v. a.

Prin D-nulu Alexandru Popșoru din Pesta ni s'au trimis dela Dl. Iosifu Hossu 5 fl., Ioan Poruțiu 2 fl., Samulu Poruțiu 1 fl., Iosifu Rusu 1 fl., Alexandru Popșoru 1 fl., la olaltă 10 fl. v. a.

Prin D-lu Dionisiu Florianu din Alba-Iulia ni s'au trimis: dela D-na Maria Filipu 2 fl., D-nu George Popovicu Căpitanu 2 fl., Patia 1 fl., Locotentu Nestoru Ones 1 fl., Simionu Micu 1 fl., Căpitanu Mărgineanu 1 fl., Căpitanu Boldea 1 fl., Locotentu Florianu 1 fl., N. N. 50 cr., la olaltă 10 fl. 50 cr.

Prin colecta dela Turda s'au primitu în sumă 24 fl. 80 cr.*

Prin d-lu Dionisiu Precupu din Bucuresc s'au trimis dela Dd. Ioan Chitu 30 lei, D. Precupu 30 lei, Ioan Aureliu Ciura 15 lei., Filimonu Ilea 5 lei, la olaltă 80 lei.

Toțe sumele de mai sus luate la olaltă dau venitul întregu de 528 fl. 70 cr. v. a. și 80 lei.

Spesele au fostu 151 fl. 04 cr. Resultu venitü curatü 377 fl. 66 cr. v. a. și 80 lei. (Va urma.)

SCRİ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alu „Gaz. Trans.”)

Berlinu, 1 Februarie. Proiectulu de împrumutü primitu de consiliulu federalu cere o sumă până la 278.335,662 mărci.

Petersburgu, 1 Februarie. „Föia legiloru” arată, că împerațulu a aprobatu planurile generale pentru esplanadele fortificațiuniloru Varșoviei și ale fortărețelorü Kovno, Ossoveck și Michailowskaja.

Berlinu, 1 Februarie. Guvernulu va cere unu creditu suplimentaru de 15 milioane pentru construcțiunii strategice de căi ferate în Alsația superioară.

Cursulu pieței Brașov

din 1 Februarie st. n. 1888.

Bancnote românesce	Cump.	8.44	Vend.	8.46
Argintu românescu	„	8.40	„	8.43
Napoleon-d'ori	„	10.—	„	10.02
Lire turcescu	„	11.30	„	11.95
Imperial	„	10.90	„	10.33
Galbin	„	5.88	„	5.92
Scris. fonc. „Albina” 6 ^o / ₆	„	101.—	„	102.—
„ „ „ 5 ^o / ₆	„	98.—	„	99.—
Ruble Rusesc	„	109.—	„	110.—
Discontulu	„	6 ¹ / ₂ —8 ^o / ₆	pe anu	

* Colecta dela Turda nefindu-ne la îndemână, numele binevoitorilor contribuenți de astă dată nu se potu publica.

Editoru și Redactoru responsabilu:
Dr. Aurel Mureșianu.

